

Ett Ögonblick

INFORMATION FRÅN SVERIGES ÖGONLÄKARFÖRENING

Nummer 1 • FEB 2013 • Swedish Ophthalmological Society

Bästa medlemmar i Sveriges Ögonläkarförening!

Så har då ett nytt år, 2013, startat fullt av nya utmaningar men också möjligheter.

Om vi börjar med att tillbakablicka något på 2012, präglades året av stor verksamhet och produktion. En del nya behandlingar har införts såsom behandling av makulaödem vid diabetes med bla antiVEGF injektioner. Våra insatser inom "the big four" (katarakt, glaukom, diabetes retinopati och makula-åkommor) har expanderat ytterligare. Förra året producerade vi över 100.000 linsoperationer i Sverige och i en enkät som genomfördes på initiativ av Ulf Stenevi och Mats Lundström konstaterades att cirka 10.000 refraktiva linsoperationer genomförts i landet 2011. Som ytterligare exempel på denna expansion som ögonverksamheten i landet genomgår kan vi titta på Örebro-siffror. Från 2007 till 2012 ökade vi mottagningsverksamheten med 11.000 besök per år och är nu uppe i cirka 45.000 besök/år och 4.500 operationer/år. Detta är siffror från en hyggligt välbemannad klinik, där viss ökning av personaltätheten har varit möjlig att genomföra. Visserligen är trångboddheten svår och logistiken saknar vissa kvaliteter men med denna verksamhet är vi nu näst störst vad det gäller mottagningsverksamhet och allra störst vad det gäller operativ verksamhet på hela Universitetssjukhuset i Örebro. Denna expansiva verksamhet är naturligtvis signifikativ för hela landet, men kan säkert lokalt på vissa kliniker vara begränsad pga bemanningsproblematik, utrustningsbehov, lokaliteter etc. Ur detta perspektiv är det kanske inte så konstigt att många tycker att arbetstakten är mycket hög.

2012 karakteriserades på våra möten av en ökad diskussion om hur vi på bästa sätt

kan organisera och genomföra ögonsjukvården. Bland annat hade vi på Karlstadmötet inbjuden föreläsare från USA, professor Nicholas Zakov som redovisade en effektiv verksamhet i privat regi i Cleveland och detta gav vissa nya tankar och funderingar om hur vi själva eventuellt kan förändra vår logistik. På klinikchefskonferensen i september 2012 berättade professor Anja Tuulonen om cost-effectiveness in eye-care. Hon visade också med bilder det alldeles nybyggda ögonsjukhuset i Tampere (Tammerfors). Hennes föredrag var mycket intressant, där berättade hon också om hur man hanterar intravitreal injektioner i Finland och framför allt i Tammerfors. Man hade där helt överlåtit injektionerna till sjuksköterskor som utförde ingreppet under ansvar och översikt av läkare. Kanske är det så radikala nytänkande förändringar som vi måste göra för att rationalisera och effektivisera vårt arbete ytterligare.

Under 2012 genomförde vi också det sista ögonmötet vid Läkarstämman i Stockholm. Mötet attraherade cirka 40 deltagare, vilket ju tyvärr är alldeles för få för att kunna motivera de fantastiska insatser som både externa föreläsare och våra egna genomförde under mötet. Så istället behöver vi nu fokusera på vårt eget årsmöte för att nå en större del av ögonläkarkåren.

Så vad har då 2013 att erbjuda?

Fokus kommer att ligga på dels våra regelbundet återkommande ST-SK-kurser men också på efterutbildning för färdiga specialister och då framför allt på det stora årsmötet i Malmö i augusti. Programpunkterna börjar redan ta form och på annan plats i detta nummer redovisas preliminärt

Forts. sidan 2....

I DET HÄR NUMRET:

RIKSSTÄMMAN 2012

INFO OM
ÅRSMÖTET 2013

ST-ÄRENDEN

AKADEMISKT NYTT

FÖRENINGSS
INFORMATION

KONGRESSFÖRTECKNING

program för årsmötet. Vi önskar och hoppas att många kan komma och delta på detta möte. Framför allt då vi nu lägger om mötet och det förlängs med en dag. Detta blir det enda stora mötet, och vi ersätter Läkarestämmans inslag.

En punkt som också kommer att tas upp under det kommande året är en diskussion om möjligheter för patienter att medfinansiera insättning av toriska eller multifokala intraokulära linser i samband med kataraktkirurgi. Ett förslag som kommer att diskuteras i styrelsen föreligger från Anders Behndig och ärendet kommer att tas upp och diskuteras.

Vad det gäller IPULS-verksamhet och SPUR-inspektioner så har huvudmannskapet från Läkarförbundet överförts till Socialstyrelsen. Verksamheten kommer att fortsätta men möjligtvis kommer förändringar att ske mer på organisatorisk nivå. Kursutbud och annonsering av dessa kommer att ske huvudsakligen i "Ett ögonblick" framledes och jag vill återigen uppmana alla att se till att e-mail-adresser stämmer gentemot Läkarförbundets databas så att vi med våra mail-utskick

kan nå alla medlemmar. Vi fortsätter att arbeta på att utveckla en app för att kunna använda i smart-phones och I pads o dyl, och hoppas kunna få ett förslag på en sådan app färdigt till sommaren i år.

Så året ser alltså ut att vara fullt av möjligheter och jag hoppas att alla ser framåt med ny energi och tillförsikt till det kommande året!

“ What lies behind us, and what lies before us are tiny matters compared to what lies within us”.

~ by Ralph Waldo Emerson ~

Vänlig hälsning

Sven Crafoord
ordförande

Sveriges Ögonläkarförenings Årsmöte

28–31 augusti 2013 i Malmö

UPPTÄCK DET HÄR

DUOTRAV® med POLYQUAD® istället för BAK
(travoprost/timolol)

**Kraftfull IOP-sänkning¹⁻³
utan bensalkoniumklorid (BAK).**

Det enda glaukumläkemedlet (juni 2012)
bestående av en fast kombination av
prostaglandinanaloger och betablockerare,
som inte innehåller BAK utan är konserverad
med POLYQUAD® (polyquaternium-1).⁴

DUOTRAV®
40 µg/ml + 5 mg/ml ögondroppar, lösning (travoprost/timolol)
Upptäck skillnaden

Alcon®

ALCON SVERIGE AB, Box 12233,
102 26 Stockholm.
Telefon: 08-634 40 00

DUOTRAV® ögondroppar, lösning, travoprost 40 µg/ml + timolol 5 mg/ml, ATC-kod S01ED51. **Indikation:** Sänkning av intraokulärt tryck (IOP) hos vuxna patienter med öppenvinkelglaukom eller okulär hypertension då behandling med topikala betablockerare eller prostaglandinanaloger inte givit tillräcklig trycksänkning. **Dosering:** 1 droppe i det påverkade ögat/ögonen 1 gång dagligen (morgon eller kväll). **Förpackningar:** 1 x 2,5 ml, 3 x 2,5 ml plastflaska. **F, R.** SPC uppdaterad 2011-03-24. För pris och information om kontraindikationer, försiktighet, biverkningar se www.fass.se.

Referenser: 1. Barnebey HS et al. Am J Ophthalmol 2005; 140(1):1-7. 2. Hughes BA et al. J Glaucoma 2005; 14(5):392-9. 3. Kitazawa Y et al. Eye (Lond) 2011; 25(9):1161-9. 4. www.fass.se.

Minnen från Riksstämman 2012

Maria Kugelberg, Dr Richard Allen & Eva Dafgård

Vår sektionens deltagande på riksstämman inleddes på onsdagen med att Mats Lundström, Karlskrona, deltog i symposiet: Hur kan vi använda patientens självrapporterade resultat (PROM) i vårdens lärande och verksamhetsutveckling? med bidraget ”Så har vi använt PROM i ögonkirurgi för att optimera resultatet”.

ST-programmet under onsdagen hade tema ”Trauma” med Guy Shanks, Örebro, som ansvarig. Med sig hade han Eva Dafgård, S:t Eriks Ögonsjukhus, Annemari Koivula, S:t Eriks Ögonsjukhus samt Torgny Schennings, ansiktstraumakirurg på Karolinska Universitetssjukhuset. Dagen var mycket uppskattad av ST-läkarna som deltog.

Gästföreläsaren Dr Richard Allan från University of Iowa, USA, öppnade torsdagens program med föreläsningen: "Navigating the maze of periorbital edema". Det var en utomordentligt innehållsrik timme späckad med orsaker till periorbitalt ödem och hur man ska handlägga detta tillstånd. Därefter följde förningsmöte, se separat protokoll, och därefter fria föredrag. ST-läkare Sara Pålsson, Sahlgrenska, erhöll diplom för bästa vetenskapliga presentation med föredraget ”Kombinerad pars plana vitrektomi, phacoemulsifiering och primär linsimplantation hos barn med uveit”.

Per Montan, S:t Eriks Ögonsjukhus, inledde fredagens program med ett symposium om infektiösa keratiter. Med sig hade han Branka Samolov, S:t Eriks Ögonsjukhus, som pratade om herpeskeratiter och mer ovanliga keratiter, samt Karim Mak-

doumi, Örebro, som redogjorde för crosslinking behandling av keratiter. Mycket matnyttigt.

Peep Algvere delade sedan ut ett flertal generösa stipendier ur Carmen & Bertil Regnérs stiftelse för forskning inom Ögonsjukdomar (Bild 3). Efter det fortsatte Jan Ygge (Bild 4) förmiddagen med föreläsningen ”Varför behöver vi röra ögonen?” Han presenterade spännande forskning om nyupptäckta ögonrörelser och den roterande stolen Birgit.

Jan Ygge

Programmet avslutades med fria föredrag där Malena Aronsson, Jönköping, erhöll diplom för bästa vetenskapliga presentation med föredraget ”Har du sett en TINU?”

Det var med visst vemod som vi sedan tackade för detta deltagande i Riksstämman då det var sista gången vår sektion deltog med ett eget program. Vi kan självklart besöka Riksstämman ändå, men det kommer inte att finnas något sektionsprogram för oftalmologi.

Sist, men inte minst, tack till alla talare som bidrog till att göra programmet matnyttigt och intressant.

Maria Kugelberg

Protokoll fört vid föreningsmöte under Riksstämman 29e nov 2012

1. Mötets öppnande

Mötet öppnades av Sven Crafoord

2. Val av mötesordförande och sekreterare

Valdes Sven Craaford och Maria Kugelberg

3. Val av justeringspersoner

Valdes Sven-Erik Nilsson och Elin Boman

4. Fastställande av dagordning

Fastställdes enligt styrelsens förslag

5. Frågan om mötets behöriga utlysande

Föreningsmötet befanns vara behörigen utlyst

6. Meddelande från styrelsen

Sven Crafoord informerade. Detta är sista gången vår sektion deltar i Riksstämman. Istället utökar vi årsmötet med en dag som blir en extra efterutbildningsdag. Nästa möte äger rum på Skånes Universitetssjukhus onsdag-lördag 28-31/8. Annons för mötet kommer i nästa nummer av Ett Ögonblick. Styrelsen har också diskuterat fler extrautbildningsdagar under övriga året.

NOK mötet kommer nästa gång att vara i Stockholm 19-23/8 2014. Kongressen kommer att äga rum på Waterfront i centrala Stockholm.

Svenska specialistexaminationen blir kvar. Nu ansvarar Kristina Tornqvist för den tillsammans med Bertil Lindblom och Annemari Koivula.

Vid Krusenbergs mötet för verksamhetscheferna talade ordföranden om vikten av att specialisterna får åka på efterutbildning och att arbete för SÖF ska prioriteras.

Vi har haft möte med läkemedelsindustrin inför årsmötet på SUS. Sponsorerna positiva till att sponsra mötet, de vill dock ha industrisymposier och att vi besöker utställningen mer i pauserna.

7. Rapport från kassaförvaltningen

Räkenskapsåret slutar sista maj, därför kunde inte revisorerna titta på bokslutet innan förra föreningsmötet i Karlstad.

Bokslutet är nu publicerat i Ett Ögonblick. Föreningens ekonomi är i balans. Elektronisk övergång av Ett Ögonblick gav en stor besparing.

8. Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet

9. Övriga ärenden

Inga

10. Mötets avslutande

Mötet avslutades av Sven Crafoord

Vid protokollet - Maria Kugelberg

Justeras

Elin Boman

Sven-Erik Nilsson

SOE 2013

European Society of Ophthalmology
8-11 June 2013, Copenhagen, Denmark

Välkommen till SOE 2013 Congress i Köpenhamn, Danmark!

www.soe2013.org

Årsmötet på Skånes Universitetssjukhus 28-31 augusti 2013

Jag vill redan nu välkomna er till nästa årsmöte som kommer hållas i samarbete med Skånes Universitetssjukhus (SUS). Mötet är nu förlängt till fyra dagar, onsdag till lördag, och kommer att hållas på Slagthuset, beläget i centrala Malmö. Styrelsen och medlemmarna beslutade vid föreningsmötet i Karlstad 2012 att årets Riksstämman var den sista som oftalmologisektionen kommer att ha ett eget program vid. Således faller ett efterutbildningstillfälle bort för oss. Föreningen beslutade därför att förlänga vårt eget möte med en dag. Enligt den enkät som styrelsen skickade ut tidigare i år framkom det önskemål från många att mötet ska förlängas över helgen istället för att förlängas fler vardagar. Vi har lyssnat på detta och mötet kommer därför nu att vara onsdag till lördag istället för som tidigare onsdag till fredag. Förlängningen består i en extra efterutbildningsdag. Tanken är att kursgivarna för en av våra 10 ST-kurser förkortar ST-kursen till en dag och anpassar den något för specialister. Detta innebär alltså att kursen lämpar sig särskilt för specialister med annan subspecialitet än den givna kursen. Denna första gång, på SUS, kommer efterutbildningsdagen hållas av Sven Crafoord med flera och handla om diabetes. Kursen lämpar sig då alltså inte så bra för subspecialister inom diabetesretinopati, men väl för övriga oftalmologer. Eftersom mötet förskjuts en dag kommer nu torsdagen att vara ”gamla onsdagen”. Torsdagen innehåller således ST-dag, detta år ”Neurooftalmologi på akuten” med Bertil Lindblom och Frank Träisk. Under torsdagen kommer det även att hållas 7 efterutbildningskurser. De kurser som planeras är:

1. Glaukom med Anders Heijl (SUS) och Boel Bengtsson (SUS)
2. Retinal funktion, struktur och framtida behandlingar vid retinala sjukdomar med Fredrik Ghosh (SUS) och Sten Andreasson (SUS)
3. Kornea – uppdatering medicinsk kornea samt frätskador med Anna Myers (SUS) och danska kollegan Dr Hanne Julian Olsen (Köpenhamn)
4. Dislocerade IOL med Joakim Thylefors (SUS) och Gunnar Jakobsson (Göteborg)
5. Retina – övergripande rapport om olika studier som ligger till grund för de nya behandlingsriktlinjerna vid RVO - med Charlotte Lindberg (Helsingborg) och David Epstein (S:t Eriks Ögonsjukhus)
6. Signs of anterior uveitis: differential diagnosis based on clinical clues med Dr Ilknur Tugal-Tutkun (Turkiet)
7. Management of complicated cataract by Phaco Prechop med Dr Takayuki Akahoshi (Japan)

På fredagen inleds mötet med gästföreläsare Dr Ilknur Tugal-Tutkun (Turkiet) som kommer att hålla en föreläsning om ”Behcets disease – diagnosis and modern treatment”

Malin Malmsjö (SUS) är årets SOE stipendiat och kommer att hålla föreläsningen ”Retinal ischemi – effekter på näthinnan och dess blodkärl”.

Gerd Holmström (Uppsala) håller sedan Rendahlsföreläsningen.

Gästföreläsare Dr Takayuki Akahoshi (Japan) håller på lördagen föreläsning ”How to operate safely and efficiently?” där han beskriver hur han på en operationssal kan operera 60 patienter för katarakt med fako under en normal arbetsdag.

Charlotta All-Eriksson (S:t Eriks Ögonsjukhus) avslutar mötet med symposiet ”Exempel från ST-läkarnas Grand Round på S:t Eriks Ögonsjukhus”, där hon med hjälp av ST-läkare och en expertpanel presenterar fall att diskuteras med auditoriet och panelen.

Vi tycker att det har blivit ett fint program och hoppas att ni vill komma till mötet på Skånes Universitetssjukhus i augusti. Varmt välkomna!

Maria Kugelberg

Information om SK/ST kurser under 2013

Vid årsskiftet övergick IPULS anslagsfinansierade verksamhet (SK-kurser) till Socialstyrelsen. Förhoppningen är att SPUR-verksamheten och kurscertifieringen ska fortsätta under annan huvudman. Sveriges Läkarförbund förbereder ett eventuellt övertagande av dessa verksamheter. Var god se läkarförbundets hemsida, ”Läkarförbundet vill driva IPULS-verksamheter vidare”

Av de kurser som arrangeras under specialistutbildningen för ögonläkare har endast ett fåtal varit statligt finansierade sk SK-kurser. Övriga kurser har kallats ST-kurser och har tidigare granskats av IPULS och finansierats av respektive ST-läkarens klinik. Det är oklart hur framtiden kommer att se ut. Vår förhoppning är att fler kurser kommer att övergå till statligt finansierade SK-kurser.

IPULS kurskatalog hålls öppen under hela 2013 och hemsidan kvarstår med aktuell information så länge detta är relevant. ST-kurser som är IPULS-certifierade finns att söka som tidigare. Då tre av kurserna under 2013 (”Cornea och konjunktiva”, ”Linsens sjukdomar och refraktiv kirurgi” och ”Ögonkomplikationer vid diabetes”) inte IPULS-certifierats kommer de endast att annonseras i ”Ett Ögonblick” (var god se nedan). **Vänligen sprid detta vidare till alla berörda!**

Antagningen till SK-kurserna i vår är redan klara. Höstens SK-kurs: ”Barnögonsjukdomar och skelning hos barn och vuxna” kommer man att kunna anmäla sig till på Socialstyrelsens webbplats från och med mars-april.

För information om Socialstyrelsens övertagande av huvudmannaskap för SK-kurser var god se:

<http://www.socialstyrelsen.se/sk-kurser/socialstyrelsens-arbete-sk-kurserna/>

Vi återkommer med mer information framöver.

Frågor? Maila gärna Beatrice Peebo, beatrice.peebo@liu.se

Vänliga hälsningar!

Beatrice B Peebo

Utbildningssekreterare

Maria Kugelberg

Vetenskaplig sekreterare

Sven Crafoord

Ordförande

Ögonläkarföreningens styrelse

SK-kurser 2013

Kurs	Datum	
Näthinnans sjukdomar (Retina)	2013-03-04	2013-03-08
Praktisk Optik	2013-03-18	2013-03-22
Neuro-oftalmologi	2013-04-22	2013-04-25
Kornea och konjunktiva	2013-05-13	2013-05-16
Glaukom för ST-läkare i oftalmologi	2013-05-29	2013-05-31
Linsens sjukdomar och Refraktiv Kirurgi	2013-09-16	2013-09-20
Onkologi, Plastik och Orbitasjukdomar	2013-10-14	2013-10-18
Diabetes och ögonkomplikationer (Örebro)	2013-10-21	2013-10-24
Barnögonsjukdomar och skelning hos barn och vuxna	2013-11-18	2013-11-22

I det här numret av Ett ögonblick finns annonser för kurserna: Korneas och konjunktivas sjukdomar, Linsens sjukdomar och Refraktiv Kirurgi, Diabetes och ögonkomplikationer. Annonser för andra kurser finns på www.ipuls.se.

ST-kurs i Korneas och konjunktivas sjukdomar

Ögonkliniken, Universitetssjukhuset, Linköping den 13-16 maj 2013

Sista ansökningsdag 31 mars 2013

Skicka ansökan per e-mail till: Kurs sekr. Monica Johnsson, Ögonkliniken, Universitetssjukhuset, 581 85 Linköping (monica.johnsson@liu.se)

Blankett finns på: <http://swedeye.org/wp-content/uploads/ansökn-blankett.doc>

Kostnad: 8 000 kr + moms

Kurssekreterare:

Monica Johnsson, Ögonkliniken, Universitetssjukhuset, 581 85 Linköping

Tel: 0101032350 e-mail (monica.johnsson@liu.se)

Kursledning:

Per Fagerholm, Professor kursgivare (per.fagerholm@liu.se)

Beatrice Bourghardt Peebo, överläkare, Amanuens (beatrice.peebo@liu.se)

Krav för deltagande:

Medlemskap i Sveriges ögonläkarförening & verksamhetschefs godkännande.

Ögonspecialister i mån av plats.

Antagningsförfarande:

Beräknad tidpunkt för uttag av specialistkompetens. Dvs. vi prioriterar de som har kortast tid kvar innan uttag av specialistkompetens.

Antagningsbesked:

Per e-mail omkring 130415

Schema för kursen och föreläsare kan rekvireras från monica.johnsson@liu.se

ST-kurs i Linsens sjukdomar och Refraktiv Kirurgi

S:t Eriks Ögonsjukhus 16 – 19 september, 2013

Wet Lab hos AMO, Fyrislund, Uppsala, 20 september, frivillig del

Kursledning

Professor Anders Behndig, Umeå, e-mail: anders.behndig@ophthal.umu.se och

Docent Per Montan, S:t Erik, e-mail: per.montan@sankterik.se

Kort Kursinformation

Kursen avhandlar dels åldersrelaterad och kongenital katarakt, dels refraktiv kirurgi – såväl laseringrepp som intraokulära operationer. Tonvikten ligger på behandlingsindikationer, operationsteknik, resultat och komplikationer.

Kursen berör också tillämplig optik inklusive biometri, keratometri och korneal topografi.

Kursen avslutas med en dags Wet Lab med övning i katarakt- och refraktiv kirurgi.

Föreläsare utöver kursledningen är Ditte Artzen, Mario Economou, Maria Kugelberg, Branka Samolov, S:t Erik; Annemari Koivula, Stockholms Ögonklinik; Daniel Kjellgren, Björn Lundberg Umeå; Anna-Lena Hård, Östra Göteborg; Alf Nyström, Mölndal; Jesper Hjortdal, Århus; Peter Unsbo, KTH.

Ansökan

Sista ansökningsdag 31 maj 2013

Blankett på <http://swedeye.org/utbildning/utbildningsinfo> ifylls med verksamhetschefs godkännande och skickas till kurssekreterare Birgitta Skärbo, plan 3, S:t Eriks Sjukhus, 112 82 Stockholm,

tel: 08 – 672 30 24, e-mail: birgitta.skarbo@sankterik.se. Ange ifall ni önskar gå hela kursen (5 dgr) eller enbart den katedrala delen (4 dgr).

Ansökningskrav

Medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening och godkännande av verksamhetschef. Utrymmet på den frivilliga delen, Wet Lab, är begränsat till 22 platser och vid antagningen prioriteras den som har kortast tid kvar till uttag av specialistkompetens

Besked om antagning

Kommer i brevform i mitten av juni 2013

Kostnad

Kursen kostar 8 000 kr + moms för den teoretiska delen (4 dgr) och 10 000 kr + moms för hela kursveckan inklusive Wet Lab. Lunch och kaffe ingår.

ST-kurs Diabetes och ögonkomplikationer

Plats och tid

Universitetssjukhuset i Örebro 21-24 oktober, 2013

Kursledning

Docent Sven Crafoord, Örebro. E-mail: sven.crafoord@orebroll.se

Professor Elisabet Agardh, Malmö

Övriga lärare: Docent Peter Åsman, Malmö, med. dr. Karin Gustavsson, Malmö, överläkare Ingrid Johansson, Örebro samt överläkare Niklas Karlsson, Örebro

Kursinformation

Utbildningen belyser diabetessjukdomen ur ett medicinskt perspektiv, dess behandling samt riskfaktorer för utveckling av sendiabetiska komplikationer med tonvikt på diabetesretinopati.

Diabetesretinopatins epidemiologi, förlopp vid olika åldrar och typ av diabetes liksom dess prognos, diagnostik och terapi med tonvikt på laser- och annan kirurgisk behandling beskrivs.

Kursavsnitten illustreras med fallpresentationer och kompletteras med praktiska övningar där kursdeltagarna själva får redogöra för och diskutera fall utifrån ett underlag som delats ut första kursdagen. Dessutom ingår som praktiskt moment en interaktiv datorbaserad övning avseende laserbehandling och screening av patientfall med diabetesretinopati.

Pedagogisk metod

Undervisningen sker med föreläsningar, grupparbeten, seminarier och interaktiv datorbaserad träning och simulering.

Varje deltagare får underlag för en kurspärm.

Examination sker i samband med seminarier och gruppövningar då varje kursdeltagare presenterar och diskuterar autentiska fall för kursen och lärarna.

Anmälan

Blankett på <http://swedeye.org/utbildning/utbildningsinfo> ifylls med verksamhetschefens godkännande och skickas till kurssekreterare Barbro Torpfeldt, ögonkliniken, Universitetssjukhuset i Örebro, 701 85 Örebro

Tel: 019 – 602 22 16

E-mail: barbro.torpfeldt@orebroll.se.

Sista ansökningsdag 31 maj 2013

Ansökningskrav

Medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening och godkännande av verksamhetschef krävs. Vid antagningen prioriteras den som har kortast tid kvar till uttag av specialistkompetens.

Besked om antagning

Kommer i brev eller e-mail form i mitten av juni 2013

Kostnad

Kursen kostar 8 000 kr + moms. Lunch, kaffe, frukt och en middag ingår.

Stöd ögonforskningen
PG 90 07 22 - 0 BG 890 - 7610
www.ogonfonden.se

Nu kan du / din klinik starta en egen insamling på Ögonfondens hemsida, www.ogonfonden.se

Alcon har i samarbete med Rosengrenklubben instiftat

Alcon® Stipendiefond Retina

SYFTE

Fondens syfte är att stödja Rosengrenklubbens utbildningsverksamhet genom att årligen dela ut ett stipendium avsett att möjliggöra besök på valfritt internationellt retinamöte med vetenskapligt innehåll (t ex ARVO, USA).

STIPENDIEBELOPP

Ett stipendium på 25 000 kronor delas ut, som skall täcka resa, uppehälle och kongressavgift. Stipendiet delas ut för framsteg inom vitreoretinalkirurgisk verksamhet.

VEM KAN SÖKA

Samtliga läkare som är medlemmar i Sveriges Ögonläkarförening och som vetenskapligt eller kliniskt fört den svenska utvecklingen rörande näthinnans sjukdomar framåt kan söka dessa stipendier.

ANSÖKAN

Stipendieansökan, som skickas till sekreteraren i Rosengrenklubben, skall innehålla sökandens namn, personuppgifter, kort beskrivning av kliniska och/eller vetenskapliga meriter och en motivering till varför vederbörande söker det utlysta stipendiet. Hela ansökan bör ej överstiga en A4-sida. Till ansökan skall fogas en kort beskrivning av det eller de aktuella projekt som sökanden bedriver samt, i förekommande fall, en förteckning över publicerade vetenskapliga arbeten. Ansökan skall vara sekreteraren i Rosengrenklubben tillhanda senast den 1:a juli.

ÅTERRAPPORTERING

En skriftlig rapport skall inlämnas till Rosengrenklubbens styrelse och Alcon Sverige senast två månader efter avslutad resa. Rapporten kan komma att publiceras.

STIPENDIEUTDELNING

Utsedd stipendiat kommer att meddelas skriftligen. Stipendiet utdelas under ett av Rosengrenklubbens möten. Riksföreningens Studiedagar.

För ytterligare information kontakta:

Anne-Marie Mars, Alcon Sverige AB

Box 12233, 102 26 Stockholm, Tel. 08-634 40 09

E-post: annemarie.mars@alconlabs.com

Utlysning - Bästa avhandling inom ögonforskning 2012

OBS! Förlängd ansökningstid

Sveriges Ögonläkarförening utlyser härmed ett stipendium om 10.000 SEK till ”Bästa avhandling inom ögonforskning 2012”. Alla svenska avhandlingar som ges ut under 2012 och som behandlar ögonforskning kan nomineras. Förutsättningen för nominering är att ett exemplar av avhandlingen skickas till var och en av medlemmarna i granskningskommittén senast den 10 mars 2013. Utdelningen av stipendiet kommer att ske i samband med årsmötet 2013.

Granskningskommitté utgörs av de tre SOE föreläsarna:

Docent Fredrik Ghosh, Ögonkliniken, Skånes Universitetssjukhus, 221 85 Lund,

E-post: fredrik.Ghosh@med.lu.se

Docent Maria Kugelberg, Klinik 1, S:t Eriks ögonsjukhus, Polhemsgatan 50, 112 82 Stockholm,

E-post: maria.kugelberg@sankterik.se

Charlotta All-Eriksson, Klinik 2, S:t Eriks ögonsjukhus, Polhemsgatan 50, 112 82 Stockholm,

E-post: charlotta.all-eriksson@sankterik.se

Vid jäv kommer ytterligare granskare att anlitas

Fru Karin Sandqvists stiftelse för resestipendier och forskning inom området ögonsjukdomar bildades 1984 genom en donation av fru Karin Schultz-Sandqvist. Stiftelsens ändamål är att genom ekonomiskt anslag till enskilda svenska vetenskapsmän och svenska kliniskt verksamma ögonläkare främja vetenskaplig forskning inom området ögonsjukdomar samt att genom resestipendier möjliggöra för svenska ögonläkare att följa den internationella utvecklingen inom ögonområdet.

Stiftelsen kommer under våren 2013 att utdela ett antal resestipendier för utrikes resor. Ansökningstiden för dessa utgår den 1 april 2013. Ansökningarna kommer att bedömas av en styrelse som utgörs av ordförande professor Bo Philipson, professor Anders Kvanta samt advokat Marika Rindborg Holmgren. Normalt kan sökande endast erhålla stipendium vartannat år.

Anvisningar för sökande samt ansökningsblankett rekvireras från Britt-Marie Karlheden via e-postadress: britt-marie.karlheden@stockholmsogonklinik.se

Rapport från AAO 2012 i Chicago

Årsmötet för American Academy of Ophthalmology hölls 2012 i Chicago och jag hade förmånen att få delta tack vare ett stipendium från Alcon. Som första-gångsdeltagare på AAO blir man lätt överväldigad av alla aktiviteter som sker parallellt på mötet. Där fanns ett brett urval av sessioner och symposier, instruktionskurser, wetlab och mycket mera. Turligt nog var jag relativt väl förberedd och hade gjort en ganska detaljerad plan över dagarna för att hinna med. Den höll kanske inte fullt ut men jag lyckades ganska väl täcka in det jag ville lyssna på. Till att börja med deltog jag både på "Uveitis subspeciality day" och "Retina subspeciality day", bara detta var väl värt att åka över Atlanten för.

Inom kataraktfältet var presentationerna om femto-second laser-assisterad kataraktkirurgi och astigmatismkorrigering välrepresenterade. Där rapporterades om användning av toriska linser vid kataraktkirurgi på patienter med keratokonus och detta visade sig vara ett bra terapeutisk alternativ på noga utvalda patienter. Lawless utvärderade 400 gråstaroperationer och drog slutsatsen att laser-assisterad kataraktkirurgi är en säker metod och brytningsindexresultat liknar manuell kataraktoperation. En annan presenterare utvärderade sina 400 laserkataraktgrepp och visade goda resultat, låg effektiv phacotid och framgångsrikt slutförande av svåra fall (Fuchs dystrofi, kornealopacitet, mogen katarakt, pseudoexfoliationer).

De presentationer jag följde inom korneaområdet handlade framförallt om korneal crosslinking men även om nya behandlingar av torra ögon. Rubinfeld presenterade data från en studie med "epitel-on" crosslinking på 155 ögon och drog slutsatsen att denna teknik är säker och effektiv för patienter med korneal ektasi. Trattler rapporterade resultat från en annan "epitelial-on" crosslinking-studie som jämförde denna teknik för ögon med lätt, måttlig och svår keratokonus. Tekniken visade sig vara säker och effektiv i alla dessa grupper. Touboul jämförde konventionell epitel-off och transepitelial crosslinking på 50 ögon var med keratokonus. Ett års data visade att den transepiteliala metoden vara säkrare men mindre effektiv än den konventionella tekniken. Det diskuterades även tidiga komplikationer efter crosslinking för keratokonus inkluderande förseningar i epitelial läkning, hypertrofisk läkning, punktateratopati, sterila infiltrat, mikrobiell keratit och kornealödem med ärrbildning. Dessa komplikationer var vanligare hos pati-

enter med avancerad keratokonus.

På retinasidan handlade mycket om intravitreal injektioner för behandling av diverse retinala sjukdomar. Förlängningen av RESTORE-studien presenterades med 36-månaders data och man visade att 1-års synfunktionsvinster av ranibizumab vid DME bibehölls vid 36 månader. Ett års resultaten från fas III Galileo studie presenterade och visade effektivitet av aflibercept på makulaödem på CRVO. Brown presenterade 1-års data från fas III Copernicus-studien där man fann att den visuella förbättringen vecka 24 från månatliga aflibercept injektioner bibehölls vid vecka 52 med mindre frekvent dosering. Data från View1 & View2 studierna presenterades och visade att aflibercept och ranibizumab är effektiva vid behandling av våt AMD och förbättringar vid vecka 52 bibehölls till och med vecka 96. Kuppermann rapporterade om "integrin peptidterapi ALG-1001" som för närvarande utvärderas för behandling DME och den visade sig vara välolererad och patienter uppvisade en signifikant förbättring i BCVA och OCT. Effekten varade 90 dagar efter den sista intravitreal injektionen.

Ett stort tack till Alcon för AAO stipendiet. Att få delta på AAO-mötet är en riktigt boost och man påminns återigen varför det är så spännande med oftalmologi.

Sten Kjellström
Ögonkliniken, Universitetssjukhuset i Lund

Syftet med Alcons ST-läkarstipendium är att stödja Sveriges Ögonläkarförenings utbildningsverksamhet genom att årligen dela ut stipendier för besök på American Academy of Ophthalmology (AAO)

”Congenital Ectopia Lentis-Diagnosis and Treatment”

Tiina Rysä Konradsen vid Institutionen för Klinisk Neurovetenskap, Sektionen för ögon och syn, Karolinska Institutet, försvarade sin avhandling ”Congenital Ectopia Lentis-Diagnosis and Treatment” på S:t Eriks Ögonsjukhus den 26 oktober 2012.

Tiina Rysä Konradsen har i sin avhandling studerat synutvecklingen och komplikationerna i 37 ögon hos 22 barn som opererats för medfödd sublutation av linsen, med en skleralfixerad kapselring och en intraokulär lins. Synen hos alla barn blev bättre under uppföljningstiden. Efterstarr var den vanligaste komplikationen, och förekom i de flesta ögon eftersom bakre kapseln var lämnad intakt vid första operation, men inget barn fick några allvarliga komplikationer.

Ca 70% av alla personer med medfödd sublutation av linsen har också Marfans syndrom (MFS). Därför studerades ögonförändringar hos 51 personer med MFS. Ackommodationsstyrkan och andra förändringar i främre segmentet studerades med en främre segments OCT vid ackommodation och i cycloplegi. Ingen skillnad i ackommodationsstyrkan kunde mätas mellan MFS ögon och friska kontroller. Däremot visade linsen ökad tjocklek vid MFS i alla lägen. Dessa förändringar var oberoende av påvisad sublutation, vilket kan tyda på subkliniska bristningar i zonulatrådar i alla MFS ögon redan innan sublutationen blir synlig.

Hornhinnan i MFS ögon var både plattare och tunnare än hos kontrollerna, och var oberoende av linslutationen i MFS ögon, vilket är tecken på att dessa förändringar är kopplade till själva syndromet, och skulle eventuellt kunna användas i diagnostiken för MFS. Ögat är i genomsnitt ovanligt långt vid MFS, vilket tillsammans med sublutationen bidrar till ökad myopi vid MFS. Pga den plattare hornhinnan blir dock den slutliga refraktionen ofta endast måttlig myopi. Eftersom de aktuella diagnostiska ögonkriterierna för MFS inkluderar myopi >3 D hos personer som inte visar subluxerad lins finns det en risk att man inte fångar alla fall av MFS, om man inte tar hänsyn till de andra vanliga ögonförändringarna som ses vid MFS.

Fakultetsopponent: Professor Liv Drolsum, Universitetet i Oslo
Huvudhandledare: Professor Charlotta Zetterström

(c) Fotograf Eva Tov/S:t Eriks Ögonsjukhus

LUNDS
UNIVERSITET

Retina Center Lund
(RCL)

Welcome to the 2nd Nordic Retina Meeting in Lund

Palaestra by the University main building in central Lund
May 30th (12.00) - May 31st (12.00), 2013

Main topics:

- **Prof Eric Sutter from The Smith-Kettlewell Eye Research Institute San Francisco, the inventor of multifocal ERG and multifocal VEP will talk about and demonstrate new developments in these areas.**
- **Case reports regarding retinal function and structure in different retinal disorders:** Unknown visual loss, Immunoretinopathy, Diabetic retinopathy, Macular disorders, Retinal vascular disorders, Retinal surgery, Neuroophthalmology, Retinal degeneration.

**10 minutes presentations and 5-10 minutes discussion
per presentation or case**

- **New experimental treatment modalities.**

Clinicians and researchers are all welcome!

Name:

Case report / Presentation title:.....
.....

E-mail:.....

Lunch: May 30th

Dinner: May 30th

Lunch: May 31th

The registration fee (900 SEK) includes lunch and dinner.

No fee for the first author of case reports or abstracts.

Registration to: sten.andreasson@med.lu.se or nrm2013.eyecan.se

Payment due: before May 1st. **Payment to:** Lunds Universitet - Plusgiro 1 56 50-5

Write: Nordic Retina Meeting (2013) 31435131307 Andreasson

IBAN: SE50 9500 0099 6034 0015 6505

BIC/SWIFT: NDEASESS

Organization:

Sten Andréasson

Susanne Boystrom, Louise Eksandh, Per Ekstrom, Ulrica Englund-Johansson, Marita Fryksen, Fredrik Ghosh, Lotta Gränse, Björn Hammar, IngMarie Holst, Sten Kjellström, Ulrika Kjellström, Monica Lövestam-Adrian, Eva Malm, Lena Mietkiewicz, Boel Nilsson, Maria Thereza Perez, Vesna Ponjavic, Elisabeth Wittström.

Vi söker en

Sektionschef

till vår refraktiva sektion

Läs mer om tjänsten och ansök på www.jobb.sll.se.

Välkommen med din ansökan senast 2013-02-17.

Se även vår webbplats www.sankterik.se

S:T ERIKS
ÖGON
SJUKHUS

Vi söker nya
medarbetare

Sahlgrenska Universitetssjukhuset Specialistläkare/överläkare Ögonkliniken, Mölndals sjukhus

Vi söker dig som är specialistläkare/överläkare i ögonsjukdomar och som vill arbeta på en av landets största ögonkliniker.

Hos oss får du en möjlighet att utveckla dig mot den mer avancerade främre segmentkirurgin. Möjligheterna till forskning är goda och om du vill kombinera kataraktkirurgi med andra processer inom ögonsjukvården finns det även möjlighet till det. Läs mer om tjänsten på

www.vgregion.se/jobb

Välkommen med din ansökan!

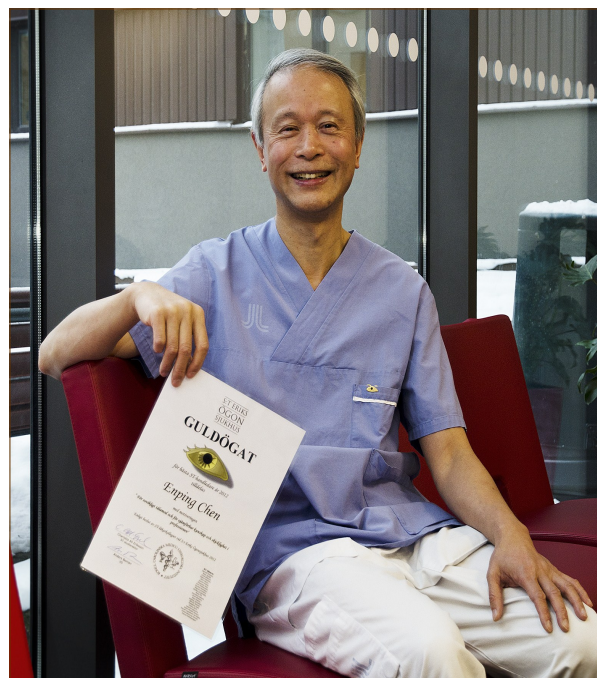
Ref.nr: 2013/105

Upplysningar: Sektionschef Karin Sundelin,
tfn 031-343 32 37.

Sista ansökningsdag: 2013-02-28.

VÄSTRA
GÖTA LANDSREGIONEN

S:t Eriks Ögonsjukhus "Guldögat" för bästa ST-handledare har 2012 tilldelats Enping Chen

(c) Fotograf Eva Tov/S:t Eriks Ögonsjukhus

Enping Chen får Guldögat med motiveringen:
"För osvikligt tålamod och för ojämförbar kunskap och skicklighet i professionen"

Ett ögonblick

Information från Sveriges Ögonläkarförening
sänds ut tre gånger årligen till betalande inklusive
korresponderande medlemmar

Adressförändring måste
anmälas till:
Medlemsregistret
Sveriges Läkarförbund
Box 5610
114 86 Stockholm
oavsett medlemskap i Läkarför-
bundet eller ej, då föreningen
utnyttjar detta adressregister.

Pensionärer som önskar erhålla
föreningens medlemsutskick
måste anmäla detta skriftligen
till:

Björn Johansson
Facklig sekreterare
Klinik 1, S:t Eriks Ögonsjukhus
Polhemsgatan 50
112 82 Stockholm
En administrativ avgift på 100
kr/år kommer då att debiteras.

Annonsering i Ett Ögonblick är
välkommet.

För 2012 gäller följande
priser:

Helsida 14.000:-

Halvsida 8.000:-

Kvartssida 4.500:-

Kostnad för udda format och
radannonser kan diskuteras
med skattmästaren.

Annonsering för kurser och
möten som arrangeras eller för-
medlas av medlemmarna debi-
teras inte.

Lars Hjelmqvist
Skattmästare

Material till nästa nummer av Ett Ögon-
blick måste vara tidningens redaktör Cat-
harina Kuylenstierna tillhanda senast 20
maj 2013. Sänd materialet i form av
Microsoft Word-fil via e-post till:
catharina.kuylenstierna@sankterik.se

Ansvarig utgivare:
Sven Crafoord

E-post: sven.crafoord@orebroll.se

Ansvarig för digitalisering och hjälp med
redaktion:

Luai Alissa

E-post: luai.alissa@liv.se

Lösenord för att läsa "Ett Ögonblick" på hemsidan är "gullstrand"

*Ett stort tack från redaktionen till
Peder Jahnberg
för all hjälp med tidningen.*

**Skriv till styrelsen!
Frågor, funderingar och förslag
välkomnas!
Hör gärna av dig till oss:**

Sven Crafoord, ordförande,
sven.crafoord@orebroll.se
Fatima Pedrosa-Domellöf, vice ordförande,
fatima.pedrosa-domellof@ophthal.umu.se
Maria Kugelberg, vetenskaplig sekreterare,
maria.kugelberg@sankterik.se
Björn Johansson, facklig sekreterare,
bjorn.johansson@sankterik.se
Lars Hjelmqvist, skattmästare,
lars.hjelmqvist@sankterik.se
Beatrice Peebo, ledamot, ST-kurs-ansvarig,
beatrice.peebo@liu.se
Luai Alissa, ledamot, ST-representant,
luai.alissa@liv.se
Kerstin Hallnäs, ledamot,
kerstin.hallnas@lvn.se
Sverker Hallin, Ledamot, representant för
privatpraktikerna: sverker@hallin.se

Medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening.

Ansökan om medlemskap i Sveriges
Ögonläkarförening skickas till:

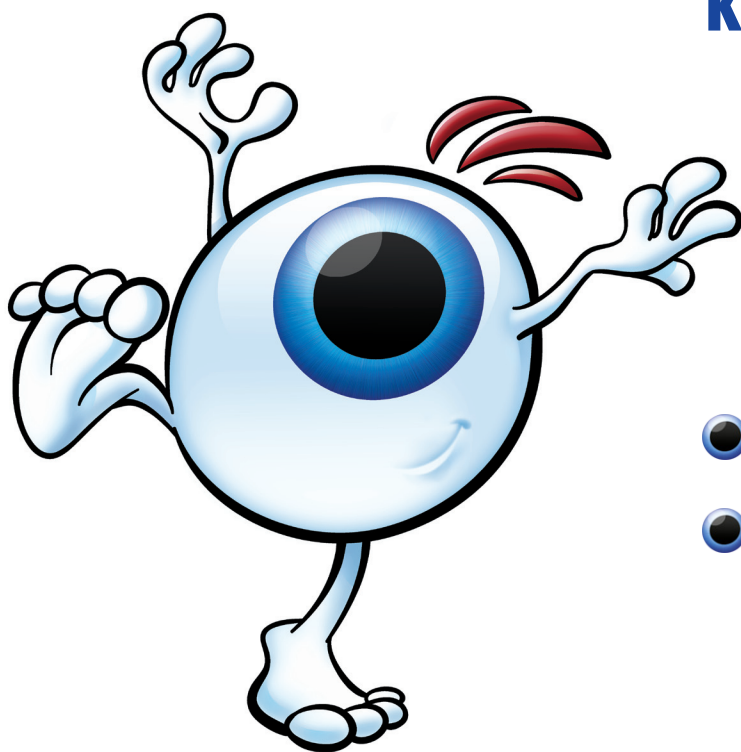
Björn Johansson
Facklig sekreterare
Klinik 1, S:t Eriks Ögonsjukhus AB
Polhemsgatan 50
112 82 Stockholm
med skriftlig rekommendation från
någon, som redan är medlem i
föreningen.

Beslut om inval fattas vid styrelsemötena
som årligen äger rum i mars/
april, vid årsmöte och vid Riksstämman.
Bekräftelse om medlemskap skickas efter
varje styrelsemöte.
Välkommen med Din ansökan!
Du kan ladda ner ansökan i PDF- format [här](#).

taflotan[®]

tafluprost 15 µg/ml

Utan biverkningar från konserveringsmedel

- **God trycksänkning**
- **Speciellt för glaukopatier med torra/känsliga ögon**

taflotan[®]

Den första konserveringsfria prostaglandinen

Taflotan ögondroppar (tafluprost 15 µg/ml): Rx, F. Taflotan är subventionerat för patienter med glaukom eller förhöjt tryck i ögat som behöver en prostaglandinanalogue men som inte tolererar konserveringsmedel. Indikation: Sänkning av förhöjt intraokulärt tryck vid öppenvinkelglaukom och okulär hypertension. Som monoterapi hos patienter som kan ha nytta av ögondroppar utan konserveringsmedel, med otillräckligt svar av förstahandsbehandling, med intolerans mot första linjens behandling eller där sådan behandling är kontraindicerad. Som tilläggsbehandling till betablockerare. Kontraindikation: Överkänslighet mot tafluprost eller mot något hjälpämne. Dosering och administreringsätt: Rekommenderad dos är en droppe i det (de) påverkade ögats (ögonens) konjunktivalsäck en gång dagligen på kvällen. En behållare räcker för att behandla båda ögonen. Ej använd lösning ska kasseras omedelbart efter användning. Varningar och försiktighet: Risk för ögonfranstillväxt, mörkfärgning av ögonlockshuden och ökad irispigmentering. Ingen eller begränsad erfarenhet vid astma eller vid andra former av glaukom än öppenvinkelglaukom. Graviditet och amning: Taflotan får inte användas av kvinnor i fertil ålder såvida inte adekvata preventivmetoder används. Förpackningar: Endosbehållare om 30 respektive 90x0,3 ml. Pris och ytterligare information: se www.fass.se. Datum för översyn av SPC 090831.

SantenPharma AB • Solna Torg 3 • 171 45 SOLNA • Tel 08-444 75 60 • www.santen.se • info.santenpharma.se

Santen

Kongressförteckning

Saknas event eller möte? Maila till web@swedeye.org.
An event missing? Please contact us.

3rd EURETINA Winter Meeting

Rom, Italien
Feb 01 2013 - Feb 02 2013
www.euretina.org

42nd Spring Meeting of the European Ophthalmic Oncology Group (OOG)

Ivalo, Finland
Feb 07 2013 - Feb 10 2013
www.oog.eu.com

AOPT 2013 (Association for Ocular Pharmacology and Therapeutics)

Alicante, Spanien
Feb 07 2013 - Feb 10 2013
aopt2013.umh.es

4th IUSG-ICO Uveitis Course

Venedig, Italien
Feb 09 2013 - Feb 15 2013
www.iusg.net

17th ESCRS Winter Meeting

Warszawa, Polen
Feb 15 2013 - Feb 17 2013
www.escrs.org/warsaw2013

ISOPT Clinical 2013

Paris, Frankrike
Mar 07 2013 - Mar 10 2013
www.isopt.net

The 6th International Conference on Ocular Infections (ICOI)

Santa Monica, CA, USA
Mar 07 2013 - Mar 13 2013
www.ocularinfections.com

Advances in diagnosis and treatment of corneal diseases

Wisla, Poland
Mar 07 2013 - Mar 09 2013
www.cornea2013.pl/en/

Seminarium om bedömning av bilförare med synfältsbortfall

Göteborg
Mar 12 2013 -
www.vti.se/sv/kalender/

3rd MACULA AND RETINA CONGRESS

Fort Lauderdale, Florida, USA
Mar 22 2013 - Mar 23 2013
www.euro-lam.org

The 11th International Conference on Low Vision

Melbourne, Australien
Mar 31 2013 - Apr 03 2013
www.vision2014.org

AAPOS 39th Annual Meeting

Boston, MA, USA
Apr 03 2013 - Apr 07 2013
www.aapos.org

4th World Congress on Controversies in Ophthalmology (COPHY)

Budapest, Ungern
Apr 04 2013 - Apr 07 2013
www.comtecmed.com

11th European Neuro-Ophthalmology Society Meeting

Oxford, Storbritannien
Apr 10 2013 - Apr 13 2013
www.eunos2013.com

Dagkirurgi-möte

Västerås
Apr 11 2013 - Apr 12 2013
www.dagkir.nu

ASCRS/ASOA Symposium & Congress

San Francisco, CA, USA
Apr 19 2013 - Apr 23 2013
www.ascrs.org

ARVO Annual Meeting 2013

Seattle, Wa, USA
May 05 2013 - May 09 2013
www.arvo.org

Nordiskt Retina-möte

Lund
May 30 2013 - May 31 2013
www.nrm2013.eyecan.se

SOE 2013

Köpenhamn, Danmark
Jun 08 2013 - Jun 11 2013
www.soe2013.org

NOSOPRS 2013 (Nordic Society of Oculoplastic and Reconstructive Surgery)

Stavanger, Norge
Jun 14 2013 - Jun 15 2013
www.nosoprs.com

Joint congress of X-th Congress of SEEOS and III-rd Congress of F.Y.R.Macedonia

Ohrid, Makedonien
Jun 20 2013 - Jun 23 2013

World Glaucoma Association: 5th World Glaucoma Congress

Vancouver, Canada
Jul 17 2013 - Jul 20 2013
www.worldglaucoma.org

ISER 2014, International Society for Eye Research

San Francisco, CA, USA
Jul 20 2013 - Jul 24 2013
www.iser.org

XIV Forum Ophthalmologicum Balticum

Tallinn, Estland
Aug 23 2013 - Aug 25 2013
www.fob2013.eu

Sveriges ögonläkarförenings årsmöte 2013

Malmö
Aug 28 2013 - Aug 31 2013

36th Meeting of the European Strabismological Association - ESA

Merseille, Frankrike
Sep 04 2013 - Sep 07 2013
www.esa-2013.org

Nordic Pediatric Ophthalmology Group XVI/Nordic Strabismological association VII

Göteborg
Sep 15 2013 - Sep 17 2013
www.npog2013.se

EVER 2013

Nice, Frankrike
Sep 18 2013 - Sep 21 2013
www.ever.be

13th Euretina Congress

Hamburg, Tyskland
Sep 26 2013 - Sep 29 2013
www.euretina.org/hamburg2013

ICOO 2013 (International Congress of ocular oncology)

Cleveland, Ohio, USA
Sep 30 2013 - Oct 03 2013
www.isoo.org

XXXI Congress of the ESCRS

Amsterdam, Nederländerna
Oct 05 2013 - Oct 09 2013
www.escrs.org/amsterdam2013

EPOS (European Paediatric Ophthalmological Society)

Leiden, Nederländerna
Oct 11 2013 - Oct 12 2013
www.epos-focus.org/meeting/2013